INSTYTUT
SPRAW
OBYWATELSKICH

Łódź, dn. 10.03.2026

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
Kancelaria Prezydenta RP
ul. Wiejska 10, 00-902 Warszawa

PETYCJA DO PREZYDENTA RP

Działając na podstawie art. 63 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach, **wnosimy o skorzystanie przez Pana Prezydenta z prawa inicjatywy ustawodawczej i wniesienie do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projektu ustawy o obywatelskiej inicjatywie ustawodawczej (dalej: OIU) opracowanego przez Instytut Spraw Obywatelskich.** Kluczowym elementem proponowanych zmian jest wprowadzenie bezpiecznej możliwości udzielania poparcia dla OIU drogą elektroniczną, z wykorzystaniem podpisu elektronicznego oraz środków identyfikacji elektronicznej stosowanych w usługach publicznych.

Uzasadnienie

1. Obywatelska inicjatywa ustawodawcza jest konstytucyjnym narzędziem udziału obywateli w stanowieniu prawa. Zgodnie z art. 118 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej inicjatywa ustawodawcza przysługuje grupie co najmniej 100 000 obywateli mających prawo wybierania do Sejmu. Tryb wykonywania tego prawa określa ustawa.
2. Obecnie tryb wykonywania OIU określa ustawa z dnia 24 czerwca 1999 r. o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli. W praktyce oznacza to konieczność zebrania co najmniej 100 000 podpisów wyłącznie w formie papierowej oraz wniesienia projektu wraz z wykazem podpisów nie później niż w terminie 3 miesięcy od dnia wydania przez Marszałka Sejmu postanowienia o przyjęciu zawiadomienia o utworzeniu komitetu inicjatywy ustawodawczej. Te wymogi generują wysokie koszty, presję czasu i rozbudowaną logistykę po stronie oddolnych komitetów obywatelskich, opartych w dużej mierze na pracy społecznej i działaniach rozproszonych w terenie. Przy wyłącznie papierowej procedurze oraz krótkim terminie 3 miesięcy rośnie też ryzyko błędów formalnych trudnych do całkowitego wyeliminowania nawet przy zachowaniu należytej staranności, co w praktyce skutkuje odrzucaniem części podpisów z przyczyn formalnych.
3. W wypowiedziach publicznych podkreślał Pan Prezydent: „Po pierwsze Polska! Po pierwsze Polacy!" oraz potrzebę wzmacniania sprawczości obywateli. Właśnie temu służy OIU z art. 118 ust. 2 Konstytucji – pod warunkiem, że procedura nie będzie oparta wyłącznie na papierze i barierach logistycznych.
4. W 2026 r. uchwalono ustawę zmieniającą Kodeks wyborczy (ustawa z dnia 23 stycznia 2026 r., druk sejmowy nr 556), przewidującą uruchomienie systemu teleinformatycznego umożliwiającego udzielanie poparcia w formie elektronicznej dla komitetów w wyborach ogólnokrajowych. Dotyczy to komitetów zgłaszających kandydatów w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, w wyborach do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, w wyborach do Parlamentu Europejskiego oraz komitetów zgłaszających kandydatów na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Są to w praktyce

Instytut Spraw Obywatelskich, ul. Pomorska 40, 91-408 Łódź
tel.: 42 630 17 49, e-mail: biuro@instytut.lodz.pl
NIP: 7251872505, REGON: 473224144, KRS: 0000191928
Nr konta: Alior Bank 26 2490 00005 0000 4530 3441 9579

Odwiedź nas na
www.instytutsprawobywatelskich.pl

podmioty polityczne wystawiające kandydatów do organów władzy publicznej i dysponujące strukturami oraz zapleczem organizacyjnym. Jednocześnie OIU pozostaje w trybie papierowym. Powstaje więc pogłębiona dysproporcja: państwo cyfryzuje zbieranie poparcia dla podmiotów aspirujących do sprawowania władzy, a obywatelom korzystającym z konstytucyjnego prawa inicjatywy ustawodawczej pozostawia wyłącznie papier.

5. Projekt ustawy opracowany przez Instytut Spraw Obywatelskich usuwa tę asymetrię i wprowadza rozwiązania, które upraszczają procedurę oraz zwiększają jej przejrzystość, w szczególności poprzez utworzenie Portalu Obywatelskich Inicjatyw Ustawodawczych prowadzonego przez Marszałka Sejmu oraz możliwość udzielania poparcia w formie elektronicznej deklaracji poparcia po uwierzytelnieniu środkami identyfikacji elektronicznej stosowanymi w usługach publicznych, przy zachowaniu standardów bezpieczeństwa i ochrony danych. Projekt i jego uzasadnienie przewidują także rozwiązania wzmacniające rzetelne procedowanie projektów obywatelskich w Sejmie, tak aby OIU nie była w praktyce „zamrażana", a obywatele mieli realną informację o przebiegu prac nad projektem.
6. Projekt był konsultowany w Rządowym Centrum Legislacji. W korespondencji z 10 czerwca 2021 r. Rządowe Centrum Legislacji poinformowało, że do projektu ustawy nie zgłasza uwag.
7. Projekt ustawy został przygotowany w ramach projektu „Obywatele decydują" realizowanego przez Instytut Spraw Obywatelskich wspólnie z Uniwersytetem Łódzkim oraz Uniwersytetem Gdańskim przy wsparciu finansowym Narodowego Centrum Badań i Rozwoju. Postulat zmiany przepisów dotyczących wykonywania OIU, w tym wprowadzenia bezpiecznej możliwości udzielania poparcia drogą elektroniczną, ma szerokie poparcie społeczne i obywatelskie. Inicjatywę poparło 42 liderów i liderek organizacji pozarządowych skupionych wokół Grupy roboczej ds. dialogu i partycypacji przy Komitecie do Spraw Pożytku Publicznego w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. Poparcia udzielił również Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność". Ponadto w ramach kampanii „Obywatele decydują" przekazano do Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej ponad 223 000 podpisów obywateli złożonych pod petycją dotyczącą zmian w zasadach wykonywania inicjatywy ustawodawczej przez obywateli, co potwierdza trwałość i skalę społecznego oczekiwania na zmianę. Instytut Spraw Obywatelskich prowadzi kampanię na rzecz zmian w obywatelskiej inicjatywie ustawodawczej od 2012 roku, co pokazuje, że obywatele od kilkunastu lat konsekwentnie domagają się tej zmiany.

Z wyrazami szacunku,

Rafał Górski,
Prezes Zarządu, Instytut Spraw Obywatelskich

Załączniki:

1. Projekt ustawy o obywatelskiej inicjatywie ustawodawczej.
2. Uzasadnienie do projektu zmian.

Instytut Spraw Obywatelskich, ul. Pomorska 40, 91-408 Łódź
tel.: 42 630 17 49, e-mail: biuro@instytut.lodz.pl
NIP: 7251872505, REGON: 473224144, KRS: 0000191928
Nr konta: Alior Bank 26 2490 00005 0000 4530 3441 9579